

Nemški filozof Walter Benjamin je nekoč dejal, da bomo, če se ozremo nazaj na izročilo zatiranih, videli, da krizni čas, v katerem živimo, ni izjema, nekaj enkratnega, temveč je permanenten. Z drugimi besedami - ločnica med obdobjem fašizma (sredi katerega je Benjamin pisal) ter obdobjem demokracije, obdobjem »vojne« in »miru« je s stališča tistih, ki se v vsakodnevem življenju srečujejo z denigracijo, izkoriščanjem in nasiljem, lažna. Po eni strani je vojna spremenjena v virtualno zabavo. Po drugi strani, in če ni povsem izpraznjena svoje grozljivosti, pa je videti kot trenutek ekscesa, kriza, ki se dogaja »drugim« in »drugje«, sredstvo, s katerim »zakasnele« dele sveta prinese v našo sodobnost, s tem pa pritrditi njeni univerzalnosti, transcendenci, nespremenljivosti, nadzgodovinskosti. Toda tako so posamezne in strukturne patologije, s katerimi se živi »tukaj« in »zdaj«, zabrisane, producirane kot sprejemljive. Družbeni dialog, demokratična participacija ter potrebe širših družbenih oziroma zgodovinskih sprememb niso več pomembni. Tako lokalno kot globalno, kajti humanitarne vojne delujejo mimo mednarodnih pravnih norm in mednarodnih institucij. Karakterizacija prve zalivske vojne, kot jo je podal francoski filozof Jean Baudrillard, je relevantna tudi za sedanjo vojno v Iraku: »Promocijska, spekulativna, virtualna: ta vojna več ni usklajena s Clausewitzovo formulo politike, temveč razkriva odsotnost politike, ki se jo izvaja z drugimi sredstvi.«

Nikolai Jeffs, *Neverjetna lahkost vojskovanja*

Pred leti je neapeljski inštitut za filozofijo, ki ima zelo bogato tradicijo in s katerim sodelujejo vsi relevantni evropski filozofi, vključno z Gadamerjem, naslovil na evropske vlade in parlamente posebno deklaracijo o pomenu filozofije za današnji čas. V njej se omenja, da je filozofija tradicionalno tista duhovnost, ki je omogočila evropskemu človeku, da je bil zmožen osmišljati lastno osebnost in gibanje družbe, znanost, politiko ... Ob vsem hudem, kar se je Evropi pripetilo v prejšnjih stoletjih, je bila filozofija vendar vzdrževalka smisla. Sedaj, v novih razmerah, v informativni družbi, ki zahteva visok življenjski ritem, bi lahko filozofija odigrala neko novo vlogo, saj ni le osmišljevalka, ampak tudi preizkus zmožnosti kulturnega, medčloveškega dialoga. Filozofija bi lahko bila spodbujevalka globalnega srečevanja ljudi. Jasno, da ne samo ob kavi, ampak tudi na univerzah in v cerkvah.

Dean Komel v pogovoru z Meto Kušar

Ameriški igralci delujejo neverjetno prepričljivo, in to zato, ker nenehno igrajo realne situacije. Vedno upoštevajo realno okolje. Nekdo potrka sredi noči, nekdo mu odpre. Tisti, ki je odprl, je utrujen, rad bi se čimprej znebil nočnega obiskovalca, vendar ne bi bil rad nesramen. V dialogu med obema se gledalcem razkrivajo mnoge reči, vendar osnovna situacija - noč, nekdo je utrujen, drugi poln adrenalina - je neprestano v igralskem ozadju, ta situacija je hkrati tudi atmosfera in ves prizor žene naprej. Igralci razmišljajo realno, svoje vloge gradijo iz konkretnih občutij, ki jih izbrskajo iz besedila. Tudi ameriški sodobni dramatik razmišlja v okviru realnih situacij. Ne izhajajo iz poetičnosti jezika, iz dialoga, niti ne iz psihologije, temveč iz situacije, ki potem pogojuje jezik in psihologijo. Najprej se zgodi nesreča, nekdo zdrsne s ceste, ko leži v bolnici, pride na dan njegovo dvojno življenje. Žena dobi pismo, v katerem piše, da ima njen mož kozo za ljubico, da je sodomit. Mama naredi samomor, otroci se zberejo na sedmini, na sedmino pa pride tudi nekdo, ki ga nihče ne pozna, in zgodba se začne.

Vinko Möderndorfer, *Z Lorco pod pazdubo po newyorških ulicah in gledališčih*, 4

Sodobnost

ISSN 0038-0482

9 770038 048008